

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

A Study of the Continuing Education Activity Management Guidelines for the Elderly of Ao Luek District Non-Formal and Informal Education Center, Krabi Province

ศิริรัตน์ อินทรนิมิตร (Sirirat Aintharanimit)¹

ชนกนารด บุญวัฒน์กุล (Chanoknart Boonwatthanakul)² วิกร ดันทวุฒโท (Vikorn Tantawutho)³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ (2) ศึกษาความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ (3) ศึกษาปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ (4) สังเคราะห์แนวทางการจัดการกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ งานวิจัยนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง (2) ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง (3) ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการเดินทางมาร่วมกิจกรรม และ (4) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มขนาดเล็ก 5-10 คน จัดกิจกรรมให้มีการลงมือปฏิบัติจริง ควรจัดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทร่วมกับครอบครัว เป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องเดินทางไกล ไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ และควรฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นที่ผู้สูงอายุสามารถนำมาประกอบอาชีพได้ จัดให้มีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้แสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในการดำเนินงานในบางส่วนบ้าง และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว จึงควรส่งเสริมให้นำความรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the state of participation in continuing education activities of the elderly; (2) to study the needs for participation in continuing education activities of the elderly; (3) to study the problems of participation in continuing education activities of the elderly; and (4) to synthesize the guidelines for management of continuing education activities for the elderly of Ao Luek District Non-formal and Informal Education Center, Krabi province. The research sample consisted of 357 elderly people in Ao luek district, Krabi province, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a questionnaire on continuing education activity management guidelines for the elderly. Research data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Discussion results were analyzed with content analysis. Research findings revealed that (1) the state of participation in continuing education activities of the elderly was rated at the moderate level; (2) the needs for participation in continuing education activities of the elderly were rated at the moderate level; (3) as for problems of participation in continuing education of the elderly, it was found that the most prevalent problem of the elderly for participation in continuing education activities was the health problem, followed by the travel problem; and (4) regarding the guidelines for management of continuing education activities for the elderly, it was found that the activities should be organized as group activities for small groups of 5 – 10 elderly people; they should be hands-on activities; they should be activities on taking care of health; they should be activities to promote roles of the elderly with their family members; they should be activities that do not require travel for a long distance that can cause health problems; short vocational training activities should be organized so that the elderly can take up as their occupation if needed; some activities should be organized to allow the elderly to voice their opinions and engage in decision making; and due to the fact that the majority of the elderly have had knowledge on sufficiency economy, they should be encouraged to apply the knowledge in their daily living.

Keywords: Continuing education activity, Elderly

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

สภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศไทย ล้วนมีโครงสร้างของประชากรที่กำลังก้าวหน้าเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทั้งสิ้น เป็นผลสืบเนื่องจาก ความสำเร็จของการวางแผนประชากร การวางแผนครอบครัว ประกอบกับการพัฒนาประเทศที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ประชาชนในสังคมไทยมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น มีอายุที่ยืนยาวขึ้น ในขณะที่ภาวะการเจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ประชากรในวัยเด็กและในวัยแรงงานลดลงตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกันกลุ่มประชากรที่อยู่ในวัย 60 ปีขึ้นไปก็มีแนวโน้มจะสูงขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่า “ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นจนถึงปี 2570 คนไทย 1 ใน 4 จะเป็นประชากรผู้สูงอายุ และทำให้ ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่สำคัญ คือ กำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมีแนวโน้มน้อยลงจนอาจนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานและผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ขณะเดียวกันภาระพึ่งพิงที่ประชากรวัยแรงงานมีภาระ ต่อการดูแลเด็กและผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น

ถึงแม้ว่ามีหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่ายจัดทำแผนและนโยบายจะพัฒนาบนพื้นฐานของปัญหาผู้สูงอายุ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่บรรลุเป้าหมาย (จิตติมา วุฒิอิน, 2548: 5) อีกทั้งนโยบายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมปัญหา ขาดความเชื่อมโยงกับแนวคิดหลักต่าง ๆ เป็นเพียงลักษณะการนำปัญหามาเป็นตัวกำหนดนโยบาย อีกทั้งไม่มีองค์กรใดของภาครัฐเป็นผู้ติดตามประสานงานให้แผนที่วางไว้เกิดเป็นรูปธรรม การแปลงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติในระยะที่ผ่านมามีมากขึ้นไปในลักษณะที่แยกส่วน ต่างหน่วยงานต่างคิด ต่างหน่วยงานต่างทำ ขัดตามหน้าที่ของหน่วยงานเป็นหลัก จึงทำให้ขาดพลัง ขาดความเข้มแข็ง ขาดความเชื่อมโยงของการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนได้อย่างเต็มที่ แม้ว่าการจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทย นับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยังคงน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”

นอกจากประชากรสูงอายุของประเทศจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว ประชากรสูงอายุในแต่ละภาคก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก เช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือแม้กระทั่งภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2563 คาดว่ากรุงเทพมหานครจะมีประชากรสูงอายุมากถึง 1.2 ล้านคน สำหรับภาคภาค

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

กลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นประมาณ 4 – 5 เท่าตัวระหว่างปี 2523 – 2563 และการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบเป็นไปอย่างจำกัด และมีความยากลำบากมากขึ้นซึ่งถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนของสังคมเริ่มตั้งแต่ตัวผู้สูงอายุเอง บุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ทำอย่างไรให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ มีสุขภาพดี อยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุข และส่งเสริมคุณค่าผู้สูงอายุเป็นภูมิปัญญาของครอบครัว ชุมชน และสังคม ก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ, 2555: 1)

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ จะให้ความสำคัญผู้สูงอายุว่าเป็นผู้มีคุณค่า เป็นภูมิปัญญาของครอบครัว ชุมชน สังคม ด้วยวิธีการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้สูงอายุและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้สูงอายุโดยมอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภายใต้การประสานงานของครู กศน. ต้องมีวิธีการพูดคุยกับผู้สูงอายุเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าผู้สูงอายุต้องการได้รับการศึกษาทางด้านใดบ้าง ได้แก่ การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การฝึกอบรมอาชีพ การจัดกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น เมื่อทราบความต้องการของผู้สูงอายุแล้วก็จะเข้าไปดำเนินการจัดการศึกษาให้ผู้สูงอายุ ในลักษณะการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาผู้สูงอายุนั่นเอง และเมื่อผู้สูงอายุได้พัฒนามากขึ้นตามลำดับ ก็จะเพิ่มศักยภาพการเป็นผู้นำด้านการศึกษานอกโรงเรียนในชุมชนได้เป็นอย่างดี (สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ, 2555: 1)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก ซึ่งได้รับมอบหมายจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้มีรูปแบบกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการของผู้สูงอายุและเกิดประสิทธิผลกับผู้สูงอายุมากที่สุด โดยร่วมกับ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับอำเภออ่าวลึก และกศน.ตำบล ทั้ง 9 ตำบล ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
3. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

4. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของ ศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุใน อำเภออ่าว
ลึก จังหวัดกระบี่ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลอ่าวลึกน้อย ตำบลบ้านกลาง ตำบลคลองหิน
ตำบลอ่าวลึกเหนือ ตำบลอ่าวลึกใต้ ตำบลแหลมสัก ตำบลเขาใหญ่ ตำบลนาเหนือ และตำบลคลองยา จำนวน
5,264 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ (2) ความต้องการและปัญหาการเข้าร่วม
กิจกรรมการศึกษา (3) ความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ใน
ตอนที่ (2) และ (3) มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence : IOC
) สูงกว่า 0.60 ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 และเพศชาย
จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีอายุ 60-69 ปี จำนวน คือ 216 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมามีอายุระหว่าง
70-79 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 และมีอายุ 80-89 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ผู้ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ
48.6 มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีการเข้า
ร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน
อื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต (N = 357)

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1.การดูแลสุขภาพอนามัย และป้องกันโรค	2.92	.874	ปานกลาง
2.อาหาร/การเลือกอาหาร รับประทาน	3.00	.783	ปานกลาง
3.การออกกำลังกาย	3.04	.729	ปานกลาง
4.การใช้ยารักษาโรค	3.06	.696	ปานกลาง
5.การวางแผนโบราณ	3.05	.713	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.01	.720	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .720 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ คือ การใช้ยารักษาโรค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .696 รองลงมา คือ การวางแผนโบราณ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .713 การออกกำลังกาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .729 อาหาร/การเลือกอาหาร รับประทาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .783 และการดูแลสุขภาพอนามัย และป้องกันโรค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .874

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (N = 357)

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 การฝึกอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ	3.06	.696	ปานกลาง
2 การประกอบอาชีพเสริมรายได้	3.05	.713	ปานกลาง
3 การจัดกลุ่มอาชีพ	3.05	.713	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.05	.682	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .682 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ข้อคือ การฝึกอาชีพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สำหรับผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .696 รองลงมา การประกอบอาชีพเสริม รายได้ และ การจัดกลุ่มอาชีพ ค่าเฉลี่ย 3.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .713

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน (N = 357)

ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 การทำกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี	3.05	.713	ปานกลาง
2 การทำกิจกรรมชมรม สมาคมหรือกลุ่มต่าง ๆ	3.05	.713	ปานกลาง
3 กิจกรรมอาสาสมัคร เช่น อสม. ผู้นำชุมชน ผู้นำกิจกรรม ตลอดถึงการบำเพ็ญประโยชน์	3.03	.745	ปานกลาง
4 กิจกรรมบันเทิงและการละเล่นพื้นเมือง เช่น การแสดง หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก หรืออื่น ๆ	3.04	.729	ปานกลาง
5 กิจกรรมท่องเที่ยว	3.04	.721	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.04	.684	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .684 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ คือ การทำกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .713 รองลงมา กิจกรรมบันเทิงและการละเล่นพื้นเมือง เช่น การแสดงหนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก หรืออื่น ๆ และ กิจกรรมท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 3.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .729 และ กิจกรรมอาสาสมัคร เช่น อสม. ผู้นำชุมชน ผู้นำกิจกรรม ตลอดถึงการบำเพ็ญประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 3.03 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .745

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง (N = 357)

ด้านจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	3.05	.713	ปานกลาง
2 การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	3.04	.729	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.04	.717	ปานกลาง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .717 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ระดับความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 2 ข้อ คือ การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .713 และ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ค่าเฉลี่ย 3.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .729

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ (N = 357)

ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 การเดินทางไม่สะดวก	3.17	.643	ปานกลาง
2 มีเวลาว่างน้อย	2.99	.497	ปานกลาง
3 สายตาไม่ดี	3.41	.629	ปานกลาง
4 หูไม่ดี	2.97	.502	ปานกลาง
5 มีโรคประจำตัว	2.88	.779	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.08	.431	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องด้านการเข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .431 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ คือ สายตาไม่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .629 รองลงมา คือ การเดินทางไม่สะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .643 มีเวลาว่างน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .497 หูไม่ดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .502 และ มีโรคประจำตัว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .779

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านสถานที่จัดกิจกรรม (N = 357)

ด้านสถานที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 สถานที่คับแคบ	3.09	.790	ปานกลาง
2 โต๊ะ เก้าอี้ไม่เหมาะสม	3.53	.840	มาก
3 มีการบริการกิจกรรมต่าง ๆ น้อย	3.01	.638	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.21	.482	ปานกลาง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านสถานที่จัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .482 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ โต๊ะ เก้าอี้ไม่เหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .840 อยู่ในระดับปานกลาง คือ สถานที่คับแคบ ค่าเฉลี่ย 3.09 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .790 และ มีการบริการกิจกรรมต่าง ๆ น้อย ค่าเฉลี่ย 3.01 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .638

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านกิจกรรมที่จัด (N = 357)

ด้านกิจกรรมที่จัด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 กิจกรรมมีให้เลือกน้อย	3.28	.915	ปานกลาง
2 กิจกรรมไม่น่าสนใจ	3.27	.861	ปานกลาง
3 กิจกรรมซ้ำซาก	3.24	.905	ปานกลาง
4 กิจกรรมไม่ตรงเวลาที่จะเข้าร่วม	3.30	.898	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.27	.862	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านกิจกรรมที่จัด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .862 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ข้อ คือ กิจกรรมไม่ตรงเวลาที่จะเข้าร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .898 รองลงมา กิจกรรมมีให้เลือกน้อย ค่าเฉลี่ย 3.28 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .915 กิจกรรมไม่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 3.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .861 และ กิจกรรมซ้ำซาก ค่าเฉลี่ย 3.24 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .905

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านสื่อ/อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม (N = 357)

ปัญหาสื่อ/อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 สื่อ / อุปกรณ์มีน้อย	2.90	.524	ปานกลาง
2 สื่อ / อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ	2.90	.541	ปานกลาง
3 สื่อ / อุปกรณ์ไม่ตรงเนื้อหาสาระ	2.90	.537	ปานกลาง
4 สื่อ / อุปกรณ์ไม่แข็งแรง	2.93	.586	ปานกลาง
5 สื่อ / อุปกรณ์เสียงอันตราย	2.94	.615	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.91	.543	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านสื่อ/อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .543 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ปัญหาด้านสื่อ/อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ คือ สื่อ / อุปกรณ์เสียงอันตราย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .615 รองลงมา สื่อ / อุปกรณ์ไม่แข็งแรง ค่าเฉลี่ย 2.93 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .586 และ สื่อ / อุปกรณ์ไม่น่าสนใจ สื่อ / อุปกรณ์ไม่ตรงเนื้อหาสาระ และ สื่อ / อุปกรณ์มีน้อย ค่าเฉลี่ย 2.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .541 .537 .524 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม (N = 357)

ปัญหาด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ	2.80	.450	ปานกลาง
2 เนื้อหาสาระมากเกินไป	2.78	.456	ปานกลาง
3 เนื้อหาสาระน้อยเกินไป	2.76	.502	ปานกลาง
4 เนื้อหาสาระยุ่งยากไม่เข้าใจ	2.74	.510	ปานกลาง
5 เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการ	2.77	.493	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.76	.470	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .470 ซึ่งเมื่อพิจารณาใน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

รายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมด้านเนื้อหาสาระที่จัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ข้อ คือ เนื้อหาสาระไม่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .450 รองลงมา เนื้อหาสาระมากเกินไป ค่าเฉลี่ย 2.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .456 เนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการ ค่าเฉลี่ย 2.77 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .493 เนื้อหาสาระน้อยเกินไป ค่าเฉลี่ย 2.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .502 และ เนื้อหาสาระยุ่งยากไม่เข้าใจค่าเฉลี่ย 2.74 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .510

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ด้าน บุคลากรที่จัดกิจกรรม (N = 357)

ปัญหาด้านบุคลากรที่จัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 บุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์	2.61	.688	ปานกลาง
2 บุคลากรมีกิริยา มารยาท	2.66	.640	ปานกลาง
3 บุคลากรจัดกระบวนการได้น่าสนใจ	2.71	.583	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.66	.603	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องด้านบุคลากรที่จัดกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .603 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ข้อ คือ บุคลากรจัดกระบวนการได้น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .583 รองลงมา บุคลากรมีกิริยา มารยาท ค่าเฉลี่ย 2.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .640 และบุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ค่าเฉลี่ย 2.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .688

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรม การศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม (N = 357)

ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 จัดที่ กศน.ตำบล	4.21	.728	มาก
2 จัดที่ กศน.อำเภอ	3.98	.738	มาก
3 จัดที่ทำการชุมชน	4.45	.731	มาก
เฉลี่ยรวม	4.21	.684	มาก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .684 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ คือ จัดที่ทำการชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .731 รองลงมา คือ จัดที่ กสน.ตำบล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .728 และจัดที่ กสน.อำเภอ ค่าเฉลี่ย 3.98 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .738

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม (N = 357)

ด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 08.00 – 11.00 น.	4.04	.412	มาก
2 13.00 – 16.00 น.	4.39	.612	มาก
3 17.00 – 19.00 น.	2.45	.747	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.62	.390	มาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .390 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก คือ 13.00 – 16.00 น. ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .612 รองลงมา คือ 08.00 – 11.00 น. ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .412 อยู่ในระดับปานกลาง คือ 3 17.00 – 19.00 น. ค่าเฉลี่ย 2.45 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .747 ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม (N = 357)

ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 ครึ่งวัน	4.70	.669	มาก
2 1 วัน	3.84	.683	มาก
3 2 วัน 1 คืน	2.07	.462	น้อย
4 3 วัน 2 คืน	1.34	.680	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	2.98	.205	ปานกลาง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .205 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ครึ่งวัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .669 รองลงมา คือ 1 วัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .683 อยู่ในระดับน้อย คือ 2 วัน 1 คืน ค่าเฉลี่ย 2.07 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .462 และอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ 3 วัน 2 คืน ค่าเฉลี่ย 1.34 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .680

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านความเหมาะสมของวันที่จัด (N = 357)

ด้านความเหมาะสมของวันที่จัด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 วันจันทร์	2.66	.700	ปานกลาง
2 วันอังคาร	2.65	.681	ปานกลาง
3 วันพุธ	2.69	.723	ปานกลาง
4 วันพฤหัสบดี	2.67	.713	ปานกลาง
5 วันศุกร์	2.64	.695	ปานกลาง
6 วันเสาร์ – อาทิตย์	4.78	.501	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.01	.608	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านความเหมาะสมของวันที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .608 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ วันเสาร์ – อาทิตย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .501 อยู่ในระดับปานกลาง คือ วันพุธ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .723 รองลงมา วันพฤหัสบดี ค่าเฉลี่ย 2.67 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .713 วันจันทร์ ค่าเฉลี่ย 2.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .700 วันอังคาร ค่าเฉลี่ย 2.65 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .681 และ วันศุกร์ ค่าเฉลี่ย 2.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .695

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน (N = 357)

ด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 นายแพทย์	2.64	.595	ปานกลาง
2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.71	.574	มาก
3 ครู	2.64	.637	ปานกลาง
4 พระ/ผู้นำทางศาสนา	2.54	.732	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.88	.611	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวันในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .611 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .574 อยู่ในระดับปานกลาง คือ ครู และ นายแพทย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .637 .595 ตามลำดับ และ พระ/ผู้นำทางศาสนา ค่าเฉลี่ย 2.54 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .732

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ (N = 357)

ด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 ครู	3.80	.400	มาก
2 ผู้นำชุมชน	3.76	.428	มาก
3 บุคลากรสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	3.87	.342	มาก
4 พัฒนาชุมชน	3.82	.389	มาก
เฉลี่ยรวม	3.81	.365	มาก

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .365 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ข้อ คือ บุคลากรสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .342 รองลงมา คือ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พัฒนาชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .389 ครู ค่าเฉลี่ย 3.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .400 และ ผู้นำชุมชนค่าเฉลี่ย 3.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .428

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสังคมและชุมชน (N = 357)

ด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสังคมและชุมชน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 พระ	3.51	.501	มาก
2 ครู	3.58	.494	มาก
3 ผู้นำชุมชน	3.80	.402	มาก
4 ชมรมผู้สูงอายุ	3.47	.500	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.58	.420	มาก

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับสังคมและชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .420 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .402 รองลงมา คือ ครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .494 พระ ค่าเฉลี่ย 3.51 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .501 อยู่ในระดับปานกลาง คือ ชมรมผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ย 3.47 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .500

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลด้านความคิดเห็นต่อแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (N = 357)

ด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
1 ทหาร	3.15	.356	ปานกลางมาก
2 ครู	3.91	.290	มาก
3 ผู้นำชุมชน	3.73	.443	ปานกลาง
4 พัฒนาชุมชน	3.25	.435	
เฉลี่ยรวม	3.51	.278	มาก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นที่มีต่อด้านความเหมาะสมของผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .278 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .290 รองลงมา คือ ผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .443 อยู่ในระดับปานกลาง คือ พัฒนาชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.25 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .435 และ ทหาร ค่าเฉลี่ย 3.15 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .356

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุน้อย และจะให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุน้อยเช่นกัน จะเห็นอยู่บ้างในกลุ่มข้าราชการบำนาญหรือกลุ่มเล็ก ๆ ที่ผู้สูงอายุรวมกันจัดขึ้นเอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก เองก็เพิ่งจะได้รับจัดสรรงบประมาณเมื่อ 2 – 3 ปีที่ผ่านมา โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดสำหรับประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุทั่วไป ได้มีโอกาสมาพบปะพูดคุยกัน ตลอดถึงมีการจัดกิจกรรมตามความสะดวก โดยยังไม่ได้มีการยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ มากนักเป็นการจัดโดยไม่เลือกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และเศรษฐกิจ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นการจัดให้อย่างเสมอภาคแก่ผู้สูงอายุ ดังนั้นความเข้าใจในเรื่องของความต้องการรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุอาจจะยังน้อยอยู่ จากสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก ส่วนใหญ่สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ซึ่งได้กล่าวว่าผู้สูงอายุจะมีความต้องการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต เกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับเพศและวัย การให้ความรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุ การฝึกอบรมจิตใจให้สงบ การดูแลเรื่องโภชนาการอาหารและยา สำหรับด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุต้องการการบริการความรู้เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินรายได้ประจำ ทั้งนี้เพราะภาวะทั่วไปเปลี่ยนแปลง ค่าของเงินลดลง ขณะเดียวกันสิ่งของต่าง ๆ ก็แพงขึ้น อีกทั้งต้องการทราบข่าวเกี่ยวกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ต้องการความรู้ และฝึกฝนงานอาชีพเพื่อเสริมรายได้ เป็นต้น

2. ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ จะเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ด้านกิจกรรมการศึกษาเพื่อทักษะชีวิต คือ การใช้ยารักษาโรค รองลงมา คือ การวางแผน โบราณ และการออกกำลังกาย ความต้องการด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ คือ การทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้รู้สึกว่าเป็นภาระของ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ครอบครัว ความต้องการด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ผู้สูงอายุชื่นชอบที่จะเข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี รองลงมา ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับความบันเทิงและการละเล่นพื้นเมือง เช่น การแสดงหนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก หรืออื่น ๆ และ กิจกรรมท่องเที่ยว และ กิจกรรมอาสาสมัคร เช่น อสม. ผู้นำชุมชน ผู้นำกิจกรรม ตลอดจนการบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับสังคมด้วย ความต้องการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการที่จะนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการดำเนินชีวิตเนื่องจากจะได้อยู่กับธรรมชาติ มีกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ ทำรอบๆ บ้านในทุกวันและบางกลุ่มก็มีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ที่สำคัญได้เปิดหู เปิดตา ซึ่งธรรมชาติเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ รัตนบุรี (2550) ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุจะให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวเรื่องที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและเกี่ยวข้องกับตนเองเป็นอันดับแรก และ สำนักงาน กศน. คู่มือแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (2556) ได้กล่าวถึงความต้องการด้านครอบครัวและสังคมว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้สูงอายุต้องการที่รับรู้ความเป็นไปของสังคม เหตุการณ์บ้านเมือง ตลอดจนต้องการความรู้ หรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เนื่องจากไม่ทราบข้อกฎหมายเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือข้อกฎหมายอื่นๆ

3. ปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก

ผลการศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก พบว่า มีปัญหาสำคัญ ประกอบด้วย ปัญหาด้านการเข้าร่วมกิจกรรม กล่าวคือ ผู้สูงอายุจะมีปัญหาเกี่ยวกับสายตาสั้น ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึกจัดขึ้น โดยส่วนมากผู้สูงอายุจะเป็นผู้ที่มีการอยู่บ้านเฝ้าเรือนแทนลูกหลาน ซึ่งอาจไปเรียนหนังสือ หรือทำงานนอกบ้าน นอกจากนั้นจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ การมีโรคประจำตัวของผู้สูงอายุ เช่น ข้อเสื่อม โรคหัวใจ โรคความดัน เป็นต้น ปัญหาด้าน ปัญหาด้านบุคลากร โดยผู้สูงอายุเห็นว่าบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก ที่จัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุมีจำนวนน้อย บุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญในการจัดกิจกรรมและนำหลักจิตวิทยามาใช้กับผู้สูงอายุ ปัญหาด้านสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมยังมีน้อย ไม่ตรงกับเนื้อหาสาระ ไม่น่าสนใจ นอกจากนั้นปัญหาด้านสถานที่จัดกิจกรรมยังคับแคบ มีห้องกิจกรรมให้เข้าร่วมน้อย โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสะดวกและปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ตัวอย่างด้วย ประการสุดท้ายคือด้านกิจกรรมยังมีให้เลือกน้อย การจัดกิจกรรมซ้ำซาก ไม่ตรงตามความสนใจของผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึกเพิ่งจะดำเนินการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุเมื่อไม่นานมานี้ ประกอบกับเป้าหมายเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมเพื่อการพบปะพูดคุยของผู้สูงอายุยังไม่มีมีการพัฒนาเป้าหมายและรูปแบบเพื่อการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ผลการศึกษานี้จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สังข์ศรี (2543) ซึ่งได้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

กล่าวถึงสภาพและปัญหาของผู้สูงอายุที่สำคัญไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ปัญหาที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น อวัยวะรับรส กลิ่น มีสมรรถภาพต่ำ ตาพร่ามัว หูสามารถได้ยินเสียงลดลง ความจำเสื่อม หลงลืม ระบบทางเดินอาหารเสื่อม ระบบต่อมไร้ท่อลดการหลั่งฮอร์โมนต่าง ๆ ลง มีผลให้กล้ามเนื้อลีบ กระดูกผุเปราะ อ่อนเพลีย การทรงตัว การเคลื่อนไหวช้าลง ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและอารมณ์ ซึ่งเกิดจากสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย สาเหตุจากความเครียดทางจิตใจทางสภาวะสังคมที่มากระทบการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ที่เสื่อมสมรรถภาพลงไป และปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอาชีพการงาน การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงกับสมาชิกในครอบครัว การเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมเพื่อนร่วมงาน การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สติชัยพงษ์ มั่นหล้า (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมสังคมของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของผู้สูงอายุที่สำคัญ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านความรู้ ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาไม่ได้รับการเอาใจใส่และขาดความอบอุ่นจากลูกหลาน ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและปัญหาค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป

4. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออ่าวลึก จากการวิจัยพบว่า การกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุนั้น ควรจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็ก และเป็นกิจกรรมที่มีภาคปฏิบัติด้วยโดยกิจกรรมควรเลือกกิจกรรมที่ผู้สูงอายุมีความสนใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตผู้สูงอายุและซึ่งอาจจะมีบุตรหลานหรือคนในครอบครัวมีส่วนร่วมด้วยจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่าต่อสังคมในส่วนหนึ่งของระยะเวลาที่จัดไม่นานจนเกินไปและดำเนินการเป็นกิจกรรมด้านอาชีพควรเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุได้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดกิจกรรมกับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะทำให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วม กับ กิจกรรมของ กศน. และได้เข้าถึงงาน กศน. มากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดกิจกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. ควรจัดให้มีกิจกรรมด้านอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ได้ง่ายและนำไปประกอบอาชีพได้
4. ควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมทุกกิจกรรม
5. ควรจัดกิจกรรมในชุมชนและเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาไม่นานมาก โดยคำนึงถึงสุขภาพทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ
6. ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยดูแลผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว หรือเกิดอุบัติเหตุระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม
7. ควรมีแบบสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุหรือคนในครอบครัวของผู้สูงอายุ ด้วย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณภาพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

8. ควรมีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง
9. ควรศึกษา ช่วงอายุของผู้สูงอายุใหม่ เนื่องจากปัจจุบันบุคคลที่มีอายุ 60 ปี ยังมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้คืออยู่ อาจจะใช้ช่วงอายุตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป เป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้สูงอายุ
10. ควรจัดกิจกรรม โดยผ่านสื่อเทคโนโลยีบ้าง เพราะผู้สูงอายุสามารถใช้โทรศัพท์มือถือในการสื่อสารได้ เช่นผ่าน facebook หรือ line ได้
11. ควรศึกษาผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามในเรื่องของเวลาว่าไม่มีเวลว่าง ผู้สูงอายุเหล่านั้น ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(2547) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พุทธศักราช 2546 กรุงเทพมหานคร เจ.เอส.การพิมพ์
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (2545). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) กรุงเทพมหานคร อรุณสภาลาดพร้าว
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ,กรมอนามัย,กระทรวงสาธารณสุข(2547) คู่มือการส่งเสริมสุขภาพที่พึงประสงค์ ในผู้สูงอายุ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข นนทบุรี สำนักพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด จิตติมา วุฒิอิน. (2548). การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาผู้สูงอายุ ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย ไม่ได้ตีพิมพ์).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,เลย.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2552). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: ที่กวิพิจำกัฒ. _____.(2553). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: ที่กวิพิจำกัฒ.
- วารินทร์ แผนเจริญ. (2549). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ จังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมเกียรติ รัตนบุรี. (2550). แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพัทลุง (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- สำนักงาน กสณ. (2555). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุตามหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพการศึกษานอกโรงเรียนจก การความรู้ชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณค่าผู้สูงอายุเป็นภูมิปัญญาของครอบครัว ชุมชนและสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสณ. _____.(2555). คู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ: รั้งสีการพิมพ์. _____.(2556). คู่มือแนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับผู้สูงอายุ กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสณ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 จาก <http://nesdb.go.th>.